

Grünseisen, J., Kolařík, V., Sedláčková, L. 2020b: Laténské pohřebiště v Brně-Štýřicích. In: I. Čižmář, H. Čižmářová, A. Humpolová (eds.): *Jantarová stezka v proměnách času*. Brno: Moravské zemské muzeum, 221–230.

Kolařík, V. 2014: *Brno-Štýřice, Vojtova. Zjišťovací archeologický výzkum*. Rkp. nálezné zprávy, č. j. MTX201602582. [cit. 2021-04-21].

Uloženo: Archiv nálezných zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-201602582>.

Zapletalová, D. 2005a: *Brno, Nemocnice Milosrdných bratří, Pavilon akutní medicíny – 1. etapa*. Rkp. nálezné zprávy č. j. 01/2016.

Uloženo: Archiv nálezných zpráv Archaia Brno z. ú.

Zapletalová, D. 2005b: *Brno, Nemocnice Milosrdných bratří, Pavilon akutní medicíny – 2. etapa*. Rkp. nálezné zprávy, č. j. MTX 200600102. [cit. 2021-04-21]. Uloženo: Archiv nálezných zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-200600102>.

Summary

In 2017–2019, Archaia Brno z. ú. carried out a rescue excavation in connection with the construction of apartment houses in Vojtova Street in the Štýřice cadastral area (Brno-City District). Among other finds, the excavation uncovered part of a Horákov culture Early Iron Age settlement and two Late Iron Age inhumation burials.

Jiří Grünseisen, Václav Kolařík, Lenka Sedláčková

Brusné (okr. Kroměříž)

„Pod Hradem“, parc. č. 986.

Doba halštatská. Výšinné sídliště, areál jiné aktivity. Průzkum detektorem kovu. Uložená nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V letech 2019 a 2020 byl archeology Muzea Komenského v Přerově proveden povrchový sběr doprovázený preventivní detektorovou prospekci v poloze „Pod Hradem“ (parc. č. 986) na katastrálním území obce Brusné. Akce proběhla v rámci operativního průzkumu Národního památkového ústavu, územní památkové správy v Kroměříži, který byl zaměřen na torzální architekturu zříceniny hradu Křídlo. Areál hradu je situován na vrcholku severního výběžku kopce Barvínek.

Předmětná plocha průzkumu se nachází v příkrém svahu klesajícím od úrovně současné lesní příjezdové cesty ke zřícenině hradu Křídlo do údolí k levému břehu říčky Rusavy. Nápadná koncentrace nálezů byla evidována spíše ve střední a spodní části svahu pod úrovní staré cesty vedoucí směrem k nápadnému skalnatému výběžku. Při vzniku této cesty byl terén terasovitě upraven. Důležitou roli v rámci postdepozicičního ukládání jednotlivých artefaktů na této lokalitě nepochybně sehrály s ohledem na konfiguraci terénu svahové pohyby a splachy, kterými byly předměty opakovaně přemístovány z vyšších partií kopce směrem k níže položeným místům. Nadmořská výška předmětné polohy se pohybuje mezi 380–460 m.

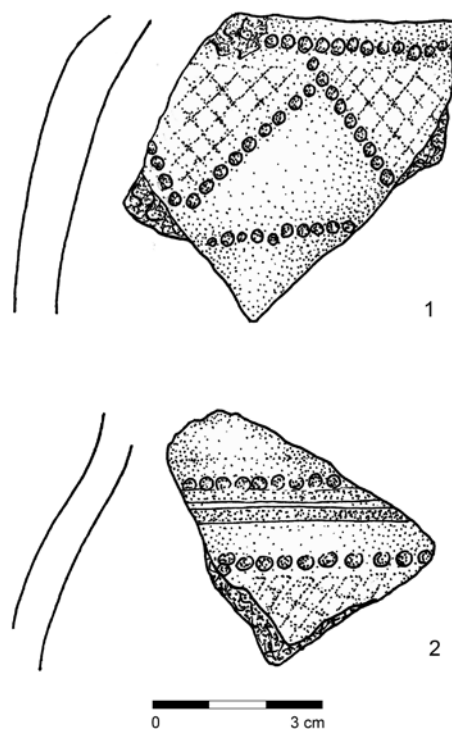
Mezi archeologickými nálezy získanými povrchovým sběrem jsou nejpočetněji zastoupeny zlomky pravěké keramiky. Celkem bylo zachráněno 114 kusů. Jde převážně o nezdobené zlomky výdutí nádob. Část pochází ze silnostěnných nádob – zásobnic a amfor. Některé z nich dosahují tloušťky až 15 mm. Menší počet

střepů pochází z tenkostěnných drobnějších nádob – misek či šálků. Pouze v několika málo případech nese povrch výdutí rytou, vhloubenou či plastickou výzdobu. Ve dvou případech jde o náročnější dekor plecí nádob, jeden složený z trojúhelníků vyplněných šikmo šrafovaným rastroem a ohraničených kruhovými rytými liniemi ohraničené souběžnými liniemi tvořenými kruhovými důlky (obr. 7: 1), a další tvořený kombinací horizontální ryté linie ohraničené souběžnými liniemi tvořenými kruhovými důlky (obr. 7: 2). Povrch některých fragmentů nádob je upraven tuhováním a leštěním. Barva výpalu keramiky se pohybuje od světle béžových, červenohnědých až po šedočerné tóny. Vedle souboru keramiky bylo nalezeno také několik kusů mazanice. Na základě souboru keramiky lze osídlení lokality datovat rámcově do slezské fáze kultury lidu popelnicových polí (KLPP) a počátku doby halštatské, což koresponduje s výsledky starších výzkumů (Kohoutek 1992, 263; Kolbinger 2008, 62; 101–103; Parma 2008, 275; obr. 11–12).

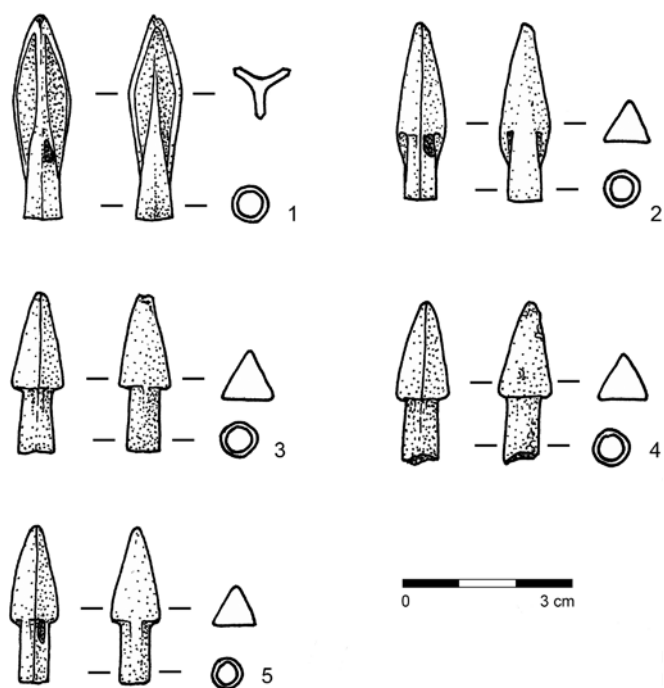
V rámci preventivní prospekce za pomoci detektoru kovů se podařilo zachránit soubor kovových předmětů pravěkého až pozdně středověkého stáří.

Zcela specifickou skupinu nálezů na lokalitě představují bronzové tzv. skytské šipky, které jsou spojovány s elementy vekerzuské kultury pronikajícími do moravského prostředí v pozdně halštatském období. V letech 2019–2020 se podařilo na lokalitě zachránit celkem 5 hrotů šipek. Nově nalezené exempláře z okolí zříceniny hradu Křídlo na katastru obce Brusné lze po tvarové stránce rozdělit na trojhrbité a trojboké hroty (obr. 8). Trojhrbitý hrot s vnější tulejkou je zastoupen pouze v jednom případě (obr. 8: 1). Jeho délka činí 36 mm. Hrot má hmotnost 4,38 g. Tvar křídélek je rovnoměrně obloukovitý (vavřínovitý). Tulejka je kruhového průřezu. Podle třídění O. Klápy lze tento hrot přiřadit k typu A.II.1. (Klápa 2019, 28; 88). Tento chronologicky starší typ hrotu je početně zastoupen mezi nálezy z areálu hradiště Smolenice – Molpír (Dušek, Dušek 1984, tab. 9: 22; 10: 14; 31: 6, 7; 32: 11, 12).

Skupina trojbokých hrotů s vnější tulejkou je mezi nálezy z lokality „Pod Hradem“ na katastru obce Brusné zastoupena celkem čtyřmi exempláři (obr. 8: 2–5). Tři z nich lze podle typologie

Obr. 7. Brusné. Výběr keramiky. Kresba P. Holcová.
Fig. 7. Brusné. Selection of pottery. Drawing by P. Holcová.

Obr. 8. Brusné. Bronzové „skytské“ šípky. Kresba P. Holcová.
Fig. 8. Brusné. Bronze “Scythian” darts. Drawing by P. Holcová.

O. Klápa bezpečně zařadit k typu III.A.6. (Klápa 2019, 56; 88). Hroty mají trojúhelníkovitou hlavu a vysunutou tulejku. Tulejky jsou na průřezu kruhové. Jejich hmotnost se pohybuje od 2,86 do 3,54 g. Povrch šipek je pokryt světle až středně zelenou oxidační patinou.

V rámci jihovýchodní Moravy se výšinná poloha „Pod Hradem“ na katastru obce Brusné na Kroměřížsku řadí mezi lokality s vyšším počtem tohoto druhu nálezů, přičemž jejich nejvýraznější výskyt byl zaznamenán na lokalitě Provodov-Ludkovice Rýsov na Zlínsku (Novák 2017). V sousedním přerovském regionu je dosud největší počet různých typů „skytských“ šipek znám z lokality Hradisko na katastru obce Křenovice u Kojetína (Hlava 2002, 121–132). Nové nálezy šipek z výšinné polohy na katastru obce Brusné výrazně rozšiřují množství již dříve nalezených „skytských“ šipek na této lokalitě (Bartík et al. 2017, 43). Výskyt tohoto po tvarové stránce specifického typu hrotů je spojován s cizorodými předměty nomádské kultury Vekerzug a jí příbuznými skupinami v našem domácím pozdně halštatském prostředí (Golec et al. 2016, 183; Bartík et al. 2017).

Literatura

- Bartík, J., Čermáková, E., Čiřáková, V., Čiřmář, I., Čiřmář, M., Daňhel, M., Fojtík, P., Frolík, J., Golec, M., Kalábek, M., Klápa, O., Knotek, P., Langová, J., Merta, T., Musil, J., Novák, M., Popelka, M., Rožnovský, D., Řičan, D., Sedláček, R., Schenk, Z., Šín, P., Šmerda, J., Tomešová, B., Válek, D., Vích, D., Vránová, V., Waldhauser, J., Zeman, T. 2017: The Vekerzug and Other Eastern Cultures in Czech republic. *Studia archaeologica Brunensia* 2(1), 27–68.
- Dušek, M., Dušek, S. 1984: *Smolenice-Molpír. Befestigter Fürstentum der Hallstattzeit I. Materialia Archaeologica Slovaca*, Tomus VI. Nitra: Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied.
- Golec, M., Čermáková, E., Fojtík, P. 2016: Vekerzugský kmenový svaz na Moravě? *Pravěk Nová řada* 24, 175–199.

- Hlava, M. 2002: Nové halštatské nálezy z Hradiska u Křenovic (okr. Přerov). *Pravěk Nová řada* 12/2002, 121–132.
- Klápa, O. 2019: *Typologie „skytských“ hrotů na Moravě*. Rkp. diplomové práce. Slezská univerzita. Filozoficko-přírodovědecká fakulta. Ústav archeologie. Uloženo: Univerzitní knihovna Slezské univerzity.
- Kohoutek, J. 1992: Nová pravěká výšinná sídliště na východní Moravě. *Pravěk Nová řada* 2/1992, 261–263.
- Kolbinger, D. 2008: Dávnověké osídlení Hostýnských vrchů V. *Archeologie Moravy a Slezska VIII*, 60–187.
- Novák, M. 2017: Moravský „Molpír“? Halštatské nálezy z opevněného výšinného sídliště Provodov-Ludkovice Rýsov (okr. Zlín). *Pravěk Nová řada* 25, 185–228.
- Parma, D. 2008: Výšinné lokality mladšího pravěku na jihovýchodní Moravě – současný stav poznání. *Pravěk Nová řada* 17/2007, 263–300.

Summary

Five bronze arrowheads found during a detector survey in Brusné (Kroměříž District) in “Pod Hradem” field dated to the Ha C2–D1 horizon of the Early Iron Age are attributed to previously known finds from Křídlo hillfort.

Zdeněk Schenk, Miroslav Komínek

Česká (okr. Brno-venkov)

„Pod Šibernou“, parc. č. 502/47.

Doba laténská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – -600487.57, -1150223.30; -600473.95, -1150238.92; -600473.72, -1150234.8

V průběhu roku 2020 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum na pozemku parc. č. 502/47 v souvislosti s novostavbou autosalonu. Dotčený pozemek se nachází v severní části katastrálního území, kde přiléhá k západní straně silnice II/385 Česká–Kuřim. Dosud neevidovaná lokalita je situována v nadmořské výšce 312–316 m, na prudším jihovýchodním svahu, který spadá z kopce Šiberná (358,8 m n. m.) k levému břehu Drážního potoka. Plošná skrývka pro areálovou komunikaci v západní části staveniště odkryla tři sídlištní objekty. Jednalo se o kúlovou jámu, sídlištní jámu bez možnosti bližší funkční interpretace a část rozsáhlejšího hliníku. Poslední dva jmenované objekty je možné na základě získaného materiálu datovat do doby laténské.

Literatura

Neuveдено.

Summary

A rescue excavation took place in the municipality of Česká (Brno-Country District) in 2020 in connection with the construction of a car showroom. Areal soil stripping for a road in the western part of the construction site revealed three features: a posthole, a pit without the possibility of closer functional interpretation and part of a more extensive clay pit. The two latter features can be dated to the La Tène period.

Michal Přichystal